

Історичний хронограф

Люди і події

*“Університет — це
зібрання розумних людей
навколо гарної бібліотеки”
Томас Карлейль
(Англійський вчений 19ст.)*

**Велич кожної нації, кожної держави
вимірюється висотою і розмахом її культури.
Решта — зброя, технології, спосіб
виробництва, партійна боротьба —
скороминуще: залишаються у віках
пам'ятки культури, неперевершені шедеври
людського генія — книги, знання.**

Ми повинні завжди пам'ятати слово великого українського поета-митця Т. Г. Шевченка:

**Учитися, брати мої
думайте, читайте,
І чужому навчайтесь
І свого не цурайтесь.**

**Насамперед потрібно всім пам'ятати:
“С початку було Слово!”**

Слово як джерело інформації, досвіду, мудрості, знань, яке передавалось від батька до сина та внука, від матері до доньки та онучки. Не один раз винаходили колесо, велосипед та інші здобутки людства де була відсутня фіксація здобутого. З часом з'являється писемність, абетка, носії інформації: кам'яні брили, фрески, глиняні таблички, пергамент, бамбук, папірус, шовк, папір та сучасні новітні носії. З'являються осередки в яких вивчають цю інформацію: монастирі, семінарії, академії, університети.

На безкраїх просторах Донеччини, у м. Слов'янську розташований Державний вищий навчальний заклад “Донбаський державний педагогічний університет”. 2019-й рік — рік ювілейний: 80 років від дня заснування.

У довоєнному 1939 році на базі Слов'янського педагогічного училища був організований Слов'янський учительський інститут. Історія бібліотеки ДДПУ

починається з відкриттям учительського інституту: на базі бібліотеки педагогічного училища. Саме з того часу веде відлік своєї біографії бібліотека університету, яка нерозривно пов'язана з основними етапами розвитку навчального закладу в Донбасі.

Протягом 1939-1940 навчального року бібліотека формує та упорядковує свої фонди, обслуговує читачів-студентів двох факультетів: історичного та факультету мови та літератури (російське та українське відділення). Наприкінці 1940-1941 навчального року книжковий фонд бібліотеки нарахував близько 25000 книг: підручників, навчальних посібників, монографій, художньої літератури тощо.

У 1940-1941 навчальному році відкривається третій факультет: природничо-географічний та курси медичних сестер.

У червні 1941 року був перший випуск вчителів Слов'янського учительського інституту: 62 вчителі історії та 76 вчителів мови та літератури. Останній державний іспит пройшов під гуркіт перших воєнних подій. Після отримання дипломів студенти та викладачі поповнювали лави Червоної армії, йшли на війну. Бібліотека збрала повністю свій фонд у студентів та почала готуватися до нового 1941-1942 навчального року.

Початок 1941-1942 навчального року проходив в умовах бойових дій: корпус

інституту був відведений під госпіталь, навчальні заняття та обслуговування частиною фонду бібліотеки проводились у приміщенні хіміко-механічного технікуму. 12 жовтня 1941 року інститут припинив свою навчальну діяльність. Приміщення інституту було підірвано, архів та бібліотека були знищені фашистами. Місто було окуповано. Під час Другої світової війни велика кількість викладачів та студентів віддали своє життя за визволення Батьківщини.

У листопаді 1943 року після визволення Слов'янська та Сталінської області (нині Донецька) відновив свою роботу і став працювати Слов'янський учительський інститут. Розпочалася також напружена робота з відновлення бібліотеки. Фонд бібліотеки доводилось створювати заново: поступово відновлювалося регулярне комплектування фондів бібліотеки через книгокультирги різних міст, державні фонди, видавництва, надходження з бібліотек інших навчальних закладів СРСР, книжкові магазини, бібліотечні колектори, книгообмін, передплату.

На початку 1945-1946 навчального року фонд бібліотеки вже дорівнює 10225 примірників. З 1946-1960 років бібліотека інтенсивно відроджується: збільшується кількість читачів у зв'язку із збільшенням кількості факультетів та студентів, зростає бібліотечний фонд.

Протягом 1952-1959 років відбулася реорганізація учительських інститутів: Артемівського й Старобільського в Слов'янський учительський інститут, в подальшому Слов'янський

педагогічний інститут. Бібліотека налічує близько 70000 прим. фонду, завдяки надходженням книг з бібліотек цих вищих навчальних закладів. Одночасно надходять книги з Криворізького та Нікопольського учительських інститутів, оскільки закрились факультети російської мови та літератури.

Найбільш активний період розвитку бібліотеки припадає на 1960-1980 роки. Штат бібліотеки поступово збільшується і вже наприкінці 1979 р. нарахував 23 працівника, структура бібліотеки вже відноситься до 4 групи бібліотек вищих навчальних закладів за оплатою праці, працюють два абонементів: навчальної і наукової літератури та абонемент художньої літератури, читальний зал для всіх категорій користувачів, сектор масової та ідейно-виховної роботи, відділ комплектування та наукової обробки літератури, інформаційно-бібліографічний відділ. Кількість читачів за єдиним читацьким квитком складало майже 5000, фактично обслуговуваних близько 6000. Бібліотечний фонд налічує майже 302000 прим. Кількість нових надходжень за рік складав близько 20000 (3500 назв).

За 1980-1990 рр. бібліотека поступово розвивається: бібліотечний фонд, кількість читачів збільшується. Кількість працівників бібліотеки складала 35 чоловік, які обслуговували майже 8000 читачів за єдиним квитком.

У 1988 році бібліотека отримала нове приміщення, де знаходиться до цього часу.

З появою нового приміщення, зростання кількості факультетів, кафедр, студентів, з'явилися нові можливості для розширення та належного зберігання фонду, тим паче: це співпало із зростанням потреб щодо кількості та якості фонду. Були виділені: абонементи навчальної та наукової літератури в головному корпусі, художньої літератури, абонемент навчальної та наукової літератури на технологічному факультеті, довідково- бібліографічний відділ, ч/з №1 для студентів та викладачів факультетів ПВПК, педагогічного факультету та факультету фізичного виховання, ч/з №2 для всіх категорій читачів в головному корпусі, ч/з №3 для студентів та викладачів технологічного факультету, інформаційний зал та зал каталогів в головному корпусі. Окрасою бібліотеки став ч/з №2 на 100 посадкових місць, загальною площею 211,2 кв.м. Керівництво інституту підтримувало нові зміни в роботі бібліотеки. В практику роботи, як помічники бібліотеки в процесі інформування про нові надходження на кафедрах і факультетах створена група викладачів-інформаторів. На кафедрах при кабінетах організовані кафедральні бібліотеки. Згодом у 2-му студентському гуртожитку був відкритий абонемент навчальних та наукових видань для трьох факультетів: підготовки вчителів початкових класів, педагогічної освіти та фізичного виховання з книжковим фондом близько 30000 прим.

1980-1990 роки для бібліотеки — це роки стабільної, впевненої праці, насиченої новими ідеями з багатим бібліотечним фондом, з певною розгалуженою кількістю

структурних підрозділів, створених в першу чергу за категоріями читачів. У 1987 році бібліотека одержала 3 категорію за оплатою праці.

Значних розмахів зайняла культурно-просвітницька робота. Для забезпечення навчального, наукового та виховного процесу навчального закладу організували масові заходи: вечори-зустрічі, читацькі конференції, усні журнали, літературно-музичні композиції, круглі столи за всіма напрямками роботи тощо.

Розпорядженням Кабінету Міністрів від 25.07.2002 р. № 421-Р на базі Слов'янського державного педагогічного інституту був утворений Слов'янський державний педагогічний університет. Бібліотека становиться університетською з книжковим фондом 247820 прим., 9286 читачів за єдиним обліком та 16711 обслуговуваних.

З початком третього тисячоліття бібліотека відчула значний вплив інформатизації суспільства, стрімкого розвитку нових інформаційних технологій. Реформування вищої школи України, приєднання до Болонського процесу, впровадження новітніх освітніх технологій значно посилили роль бібліотеки в інформаційному забезпеченні навчального, наукового, виховного процесів, до впровадження нових комп'ютерних технологій — що є головним напрямком в сучасній діяльності бібліотеки. Перший крок був зроблений у 2000 році. Почали створювати електронний каталог нових надходжень (АБІС "MARC"). У 2003 році була придбана нова АБІС "UNILIB", що надало можливість більш повного та якісного застосування

інформаційних технологій в роботу бібліотеки.

На той час бібліотека була оснащена 13 комп'ютерами: з них 4 робочих місць для користувачів, 9 робочих місць для працівників бібліотеки. Доступ до INTERNET безоплатний, з 2012 року в бібліотеці встановлена WI-FI зона, де працюють користувачі зі своїми гаджетами. Створена, працює та удосконалюється сторінка на сайті університету — наша візитка у світовому інформаційному просторі.

Бібліотека пройшла довгий шлях становлення та розвитку.

За наказом МОН і НС України №1600 від 30.12.2011 р. на базі Слов'янського державного педагогічного університету був створений ДВНЗ "Донбаський державний педагогічний університет".

Пріоритетні напрямки діяльності бібліотеки викладено у "Концепції розвитку бібліотеки ДДПУ на 2013-2018р.р." прийнятої на конференції "Сучасні інформаційно-бібліотечні технології в бібліотеці ДДПУ: проблеми створення електронної бібліотеки", яка відбулася у травні 2013 року, разом із колективом бібліотеки відокремленого структурного підрозділу Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов.

На сьогодні структура бібліотеки має три відділи: комплектування і наукової обробки документів, обслуговування користувачів, інформаційно-бібліографічний; два сектори: читальних залів та культурно-просвітницької роботи; три читальних зали на 320 посадкових місць; чотири абонементна; зал каталогів і зал довідково-інформаційних документів; 13 кафедральних бібліотек. Щороку бібліотека обслуговує понад 5000 користувачів, відвідують - 111990 користувачів, видається - 238170 прим.

Документний фонд бібліотеки налічує 570426 прим.: книг - 427471 прим., періодичних видань - 49931 прим.

Щорічно бібліотека організовує більше 120 тематичних виставок та відкритих переглядів документів в традиційному та віртуальному форматах, до 30 культурно-просвітницьких заходів

(вечори-зустрічі, конференції, краєзнавчі читання тощо), в т.ч. тематичні огляди літератури, бесіди, які відвідує близько 6000-7000 користувачів.

На сьогодні електронний каталог налічує 89390 бібліографічних описів, які є результатом опису нових надходжень. На базі бібліографічних описів створюються бібліографічні бази даних:

"Опубліковані праці викладачів ДВНЗ "ДДПУ", "Колекція рідкісних і цінних видань", "Бібліотека української діаспори".

З 2006 року започаткована біобібліографічна серія покажчиків "Видатні професори університету", яка налічує понад 2700 записів, всього вишло 13 покажчиків. З 2019 року серія має назву "Біобібліографія вчених ДВНЗ "ДДПУ". Сприяючи навчальній та науково-дослідній роботі бібліотека проводить інформаційний супровід тем науково-дослідницьких робіт науковців університету, сприяє підвищенню інформаційної культури користувачів різних категорій: студентів, аспірантів, молодих вчених та ін.

З 2012 р. бібліотека створює інституційний репозитарій у форматі DSpace (68 документів наукових праць, навчальних видань та методичних матеріалів викладачів університету).

Для найбільш повного забезпечення професійних потреб професорсько-викладацького складу, студентства, науковців бібліотека виконує: "віртуальну довідку", індексування праць викладачів за таблицями УДК.

За словами Д.Ф. Купера “Досвід - найкращий учитель: його уроки ми добре запам'ятовуємо”. Люди є невід'ємною частиною історії бібліотеки. У різні роки в бібліотеці працювали висококваліфіковані, компетентні і авторитетні практики, віддані бібліотечній справі.

Керівниками її були:

Ракитянська Ганна Миколаївна, 1943- 1962 рр.,
перший керівник воєнного та післявоєнного часу;

Захарова Раїса Василівна, 1962-1965 рр.;

Олешко Ніна Миколаївна, 1965-1972 рр.;

Варушкіна Зінаїда Іванівна, 1972-1978 рр.;

Сільченко Валентина Іванівна, 1978- 1983рр.

Землянська Ніна Матвіївна, 1983-2010рр.;

Качина Валерія Сергіївна, з 2010 р.

Сказали своє слово у розвиток бібліотеки ветерани: Сергієнко Марія Григорівна, Сідіч Світлана Миколаївна, Остришко Валентина Іванівна, Горбкова Валентина Іванівна, Погрібна Лариса Степанівна, Сімейко Ольга Іванівна, Киценко Тамара Іванівна і нині працюючі: Обухова Аліса Іванівна — заступник директора бібліотеки, Гайко Ольга Костянтинівна — завідувач інформаційно- бібліографічним відділом, провідний бібліотекар Проценко Валентина Андріївна, Рожко Тетяна Олексіївна — головний бібліотекар ВОК, бібліотекарі - Рижих Валентина Леонідівна, Борщова Алентина Георгіївна, Полухіна Олена Василівна, Терешкевич Валентина Яківна, Агейкіна Ольга Володимирівна, Гаврилюк Людмила Василівна, Гребенюк Ганна Станіславівна, Косенкова Лілія Іванівна, Шило Наталія Олександрівна.

Сьогодні колектив бібліотеки налічує 28 співробітників. За допомогою керівництва навчального закладу колектив бібліотеки, маючи потужні документально-інформаційні ресурси вирішує ті певні завдання , піднімаючись на новий щабель.

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1600 від 30.12.2011 р. “Про створення державного вищого навчального закладу “Донбаський державний педагогічний університет” було створено ДДПУ шляхом об'єднання СДПУ та Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов.

Донбаський державний педагогічний університет — це сучасний вищий навчальний заклад, а університетська бібліотека є багатофункціональним інформаційно-освітнім центром з великим досвідом роботи. Колектив бібліотеки університету постійно розвивається, втілює в життя нові ідеї, задуми щодо модернізації діяльності бібліотеки, прагне, щоб вона була доступною, комфортною, демократичною — бібліотекою нового покоління.

Безпосередніми виконавцями цієї справи є люди, авторитетні фахівці, які розуміють роль значення бібліотеки в діяльності навчального закладу, зробили свій внесок у становленні та сучасний стан бібліотеки, які самовідданою працею творять та примножують наші колишні та сьогоднішні колеги.